

Programowanie mikrokontrolerów 2.0

Interfejs użytkownika

Marcin Engel Marcin Peczarski

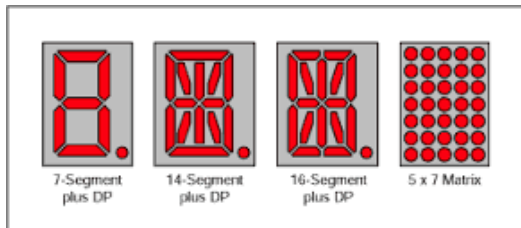
Instytut Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego

23 listopada 2021

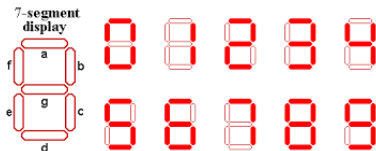
Najczęściej spotykane urządzenia realizujące interfejs użytkownika w aplikacjach mikrokontrolerowych

- ▶ Wyjście
 - ▶ Dioda świecąca, LED (ang. *light-emitting diode*)
 - ▶ Wyświetlacz LED: segmentowy albo matrycowy
 - ▶ Wyświetlacz ciekłokrystaliczny, LCD (ang. *liquid-crystal display*): matrycowy albo specjalizowany
 - ▶ Papier elektroniczny, e-papier (ang. *electronic paper*, *e-paper*, *electronic ink*, *e-ink*)
- ▶ Wejście
 - ▶ Przycisk
 - ▶ Dżojstik
 - ▶ Klawiatura matrycowa, np. 4×4
 - ▶ Enkoder obrotowy
 - ▶ Panel dotykowy, gładzik (ang. *touchpad*)
- ▶ Wyjście i wejście
 - ▶ Ekran dotykowy (ang. *touchscreen*), czyli połączenie LCD z przezroczystym panelem dotykowym

Różne rodzaje wyświetlaczy diodowych

Wyświetlacz 7-segmentowy, idea działania

- ▶ Siedem diod świecących wyświetlających cyfry
- ▶ Zwykle też ósma dioda wyświetlająca punkt dziesiętny
- ▶ Dwie wersje
 - ▶ wspólna anoda – połączone anody wszystkich diod
 - ▶ wspólna katoda – połączone katody wszystkich diod
- ▶ Dalej opisujemy wyświetlacz ze wspólną anodą – drugi działa analogicznie
- ▶ Aby wyświetlić cyfrę
 - ▶ na anodę podajemy napięcie zasilania
 - ▶ odpowiednie katody łączymy do masy przez rezystory o wartości kilkaset omów

Wyświetlacz 7-segmentowy wielocyfrowy

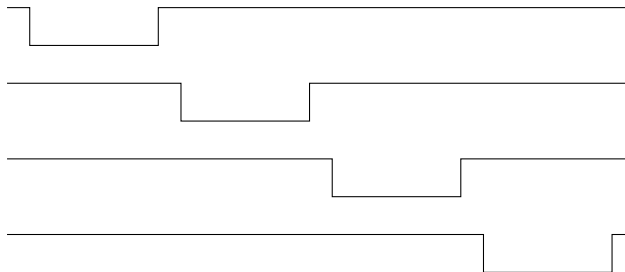
- ▶ Wyświetlacze łączy się w bloki kilkucyfrowe
- ▶ Osobne sterowanie każdej cyfry wymaga wielu wyprowadzeń mikrokontrolera: $8n$ dla n cyfr
- ▶ Często stosuje się sterowanie multipleksowane
 - ▶ katody tych samych segmentów we wszystkich cyfrach łączy się ze sobą
 - ▶ w danej chwili wyświetla się tylko jedną cyfrę, podając napięcie zasilania na jedną anodę i łącząc do masy (przez rezystory) odpowiednie katody
 - ▶ każdą cyfrę wyświetla się kilkadziesiąt razy na sekundę
 - ▶ wymaga $n + 8$ wyprowadzeń dla n cyfr

Wyświetlacz 7-segmentowy, sterowanie

- ▶ Katodami można sterować bezpośrednio z wyprowadzeń mikrokontrolera – **aktywny poziom niski**
- ▶ Maksymalny prąd wspólnej anody przekracza dopuszczalny prąd wyprowadzenia mikrokontrolera – sterowanie przez tranzystor – na wyjściu mikrokontrolera **aktywny poziom niski**
- ▶ Aby uniknąć cieni wyświetlanych cyfr na sąsiednich cyfrach, przełączenie z i -tej na $(i + 1)$ -szą cyfrę (numeracja modulo liczba cyfr) powinno odbywać się tak:
 - ▶ wyłącz katody cyfry i
 - ▶ wyłącz anodę cyfry i
 - ▶ włącz anodę cyfry $i + 1$
 - ▶ włącz katody cyfry $i + 1$

Wyświetlacz 7-segmentowy, sterowanie za pomocą licznika

- ▶ Sygnały sterujące czterema anodami powinny wyglądać tak:

- ▶ Do wytworzenia takich przebiegów należy wykorzystać licznik
- ▶ Anody i katody przełącza się w przerwaniach licznika, np.:
 - ▶ włączanie przy zdarzeniu uaktualnienia
 - ▶ wyłączenie przy zdarzeniu zgodności
- ▶ Dodatkową zaletą takiego sterowania jest możliwość regulowania jasności wyświetlacza przez dobór stosunku wartości, przy której następuje zdarzenie zgodności, do wartości maksymalnej, do której zlicza licznik

Wyświetlacz 7-segmentowy w zestawie laboratoryjnym

- ▶ Wyjścia sterujące anodami i katodami typu otwarty dren
- ▶ Anody
 - ▶ cyfra 1 – PB0
 - ▶ cyfra 2 – PA4
 - ▶ cyfra 3 – PA1
 - ▶ cyfra 4 – PA0
- ▶ Katody
 - ▶ a – PB6
 - ▶ b – PC7
 - ▶ c – PA9
 - ▶ d – PA8
 - ▶ e – PB10
 - ▶ f – PB4
 - ▶ g – PB5
 - ▶ dp – PB3
- ▶ Dlaczego tak dziwnie?

Magistrala SPI

- ▶ Akronim **S**erial **P**eripheral **I**nterface
- ▶ Interfejs szeregowy, synchroniczny, dwukierunkowy (ang. *full-duplex*)
- ▶ Bardzo często wykorzystywana do komunikacji z różnorodnymi wyświetlaczami, a także z pamięciami EEPROM, Flash oraz kartami SD

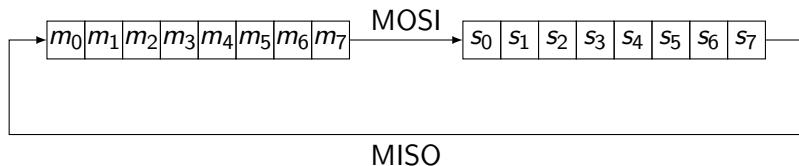
Warstwa fizyczna SPI

- ▶ Trzy wspólne linie
 - ▶ SCK lub CLK – jedno urządzenie (master) generuje na niej sygnał zegarowy
 - ▶ MOSI (Master Out Slave In) – master przesyła po niej dane do urządzenia slave
 - ▶ MISO (Master In Slave Out) – slave przesyła po niej dane do urządzenia master
- ▶ Do magistrali może być przyłączonych wiele urządzeń slave
 - ▶ dane są przesyłane zawsze między urządzeniem master a jednym z urządzeń slave
 - ▶ urządzenie master połączone jest z każdym urządzeniem slave za pomocą osobnej linii SS (Slave Select) lub CS (Chip Select)

Protokół komunikacyjny SPI

- ▶ Master i slave mają wewnętrzny **rejestr przesuwny**
- ▶ Master inicjuje komunikację, podając na wejście SS wybranego urządzenia slave stan niski
- ▶ Master i slave umieszczają dane do przesłania w swoich rejestrach przesuwnych
- ▶ Master generuje sygnał zegarowy na linii SCK
- ▶ W każdym cyklu zegara:
 - ▶ po linii MOSI jest przesyłany jeden bit z rejestru urządzenia master do rejestru urządzenia slave
 - ▶ po linii MISO jest przesyłany jeden bit z rejestru urządzenia slave do rejestru urządzenia master
 - ▶ zawartość rejestrów jest przesuwana o jeden bit

Protokół komunikacyjny SPI, cd.

- ▶ Po n cyklach zegara, gdzie n jest rozmiarem rejestru przesuwanego, wartość z rejestru urządzenia slave trafia do rejestru urządzenia master i na odwrót
- ▶ Po przesłaniu wszystkich bitów master podaje na wejście SS urządzenia slave stan wysoki
- ▶ Gdy żadne urządzenie slave nie jest wybrane, sygnał zegarowy nie jest generowany

Warianty pracy SPI

- ▶ Kolejność przesyłania bitów (najpierw LSB lub najpierw MSB) jest konfigurowalna
- ▶ Gdy sygnał zegarowy nie jest generowany, linia SCK jest w stanie spoczynkowym i może to być stan niski lub wysoki
- ▶ Bity są przesyłane przy nieparzystym lub parzystym zboczu sygnału zegarowego
- ▶ Zarówno nieparzyste, jak i parzyste zbocze sygnału zegarowego może być zboczem narastającym lub opadającym, zależnie od stanu spoczynkowego sygnału zegarowego
- ▶ Mamy zatem osiem kombinacji ustawień

SPI w STM32

- ▶ Mikrokontrolery STM32 mają po kilka układów peryferyjnych obsługujących magistralę SPI
- ▶ Jak zwykle trzeba poustawiać odpowiednie bity we właściwych rejestrach
- ▶ Można, a nawet należy, korzystać z przerwań i DMA
- ▶ Szczegóły w dokumentacji

LCD

- ▶ Wyświetlacz ciekłokrystaliczny składa się z matrycy ciekłokrystalicznej i sterownika
- ▶ Sterownik może być zintegrowany z matrycą w postaci modułu LCD
 - ▶ komunikacja między mikrokontrolerem a sterownikiem odbywa się za pomocą interfejsu szeregowego (np. SPI) lub równoległego
- ▶ Sterownik może być zintegrowany w mikrokontrolerze
 - ▶ niektóre modele STM32 mają taki sterownik
 - ▶ sterownik LCD widoczny jako układ peryferyjny, dostępny poprzez odpowiednie rejestry

Moduł LCD

- ▶ Do zestawu laboratoryjnego możemy podłączyć moduł wyświetlacza graficznego ze sterownikiem ST7735S
- ▶ Rozdzielczość ekranu: 128×160 pikseli
- ▶ Głębina koloru: 8, 9, 16 lub 18 bitów na piksel
- ▶ Interfejs to nieco zmodyfikowany, jednokierunkowy SPI, w dokumentacji sterownika nazywany „4-line Serial Interface”
 - ▶ SCK (w dokumentacji sterownika SCL) – sygnał zegarowy
 - ▶ SDA – linia danych, odpowiednik MOSI, 8 bitów transmitowanych szeregowo
 - ▶ A0 (w dokumentacji sterownika D/CX) – dodatkowy 9. bit wybierający między danymi a poleceniami
 - ▶ CS (w dokumentacji sterownika CSX) – linia wyboru modułu
- ▶ Dokumentacja sterownika w katalogu `/opt/arm/stm32/doc` w pliku `ST7735S_V1.1_20111121.pdf`

Złącze modułu LCD

- ▶ Modułu LCD do zestawu laboratoryjnego podłącza się ośmioma przewodami
- ▶ Przykład

Pin	Złącze CN7		Opis
LED	12	IREF	zasilanie diod podświetlających
SCK	1	PC10	sygnał zegarowy
SDA	3	PC12	linia danych
A0	2	PC11	bit wybierający dane lub polecenie
RESET	14	RESET	zerowanie
CS	4	PD2	wybór modułu
GND	8	GND	masa
VCC	16	+3V3	zasilanie modułu

Sterownik LCD

- ▶ Nie będziemy omawiać, jak obsługuje się moduł LCD
- ▶ W katalogach `/opt/arm/stm32/inc`, `/opt/arm/stm32/src` umieściliśmy pliki z implementacją bardzo prostego sterownika
- ▶ Programowa obsługa SPI
- ▶ Tylko tryb tekstowy
 - ▶ deklaracja interfejsu programowego w pliku `lcd.h`

```
void LCDconfigure(void);  
void LCDclear(void);  
void LCDgoto(int textLine, int charPos);  
void LCDputchar(char c);  
void LCDputcharWrap(char c);
```
 - ▶ implementacja w pliku `lcd.c`
 - ▶ czcionki o rozmiarach 8×16 , 10×18 , 12×24 i 14×28 w plikach `fonts.h`, `fonts.c`
- ▶ Pliki `lcd_board_def.h`, `xcat.h` pozwalają uniezależnić implementację od wyboru konkretnych wyprowadzeń, do których podłącza się moduł, choć nie zalecamy zmieniania proponowanej konfiguracji

Sterownik LCD ze sprzętową obsługą SPI i korzystający z DMA, wskazówki

- ▶ Korzystamy z układu `SPI3` oraz kanału 0 i strumienia 5 `DMA1`
- ▶ Wyprowadzenia CS i A0 obsługujemy programowo i konfigurujemy jak w wyżej omówionym sterowniku
- ▶ Na wyprowadzeniach SDA i SCK konfigurujemy funkcję alternatywną `GPIO_AF_SPI3`, wyjścia przeciwsołne o maksymalnej szybkości, bez rezystorów podciągających (parametry `GPIO_OType_PP`, `GPIO_High_Speed`, `GPIO_PuPd_NOPULL`)
- ▶ Nie zapominamy o włączeniu taktowania układów `GPIOx`, `SPI3` i `DMA1` w odpowiednich rejestrach układu `RCC`

Konfiguracja SPI i DMA

- ▶ SPI ustawiamy w trybie *master* (bit `MSTR`), z programowym sterowaniem linią CS (bity `SSM`, `SSI`) oraz opcjonalnie jako interfejs jedнопrzewodowy (bity `BIDIMODE`, `BIDIOE`)

```
SPI3->CR1 = SPI_CR1_MSTR |  
            SPI_CR1_SSM | SPI_CR1_SSI |  
            SPI_CR1_BIDIMODE | SPI_CR1_BIDIOE;
```

- ▶ Bity `BR[2:0]` w rejestrze `CR1` pozostawiamy wyzerowane, co daje maksymalną szybkość transmisji: $f_{PCLK1}/2$
- ▶ Dane będziemy wysyłać za pomocą DMA

```
SPI3->CR2 = SPI_CR2_TXDMAEN;
```

- ▶ Będziemy korzystać z przerwania DMA

```
NVIC_EnableIRQ(DMA1_Stream5_IRQn);
```

- ▶ Na koniec włączamy układ SPI

```
SPI3->CR1 |= SPI_CR1_SPE;
```

Inicjowanie wysyłania danych po SPI

- ▶ Dane z bufora w pamięci przesyłamy do układu **SPI3** za pomocą **DMA1**
- ▶ Inicjowanie transferu DMA musi być nieblokujące
- ▶ Transfery DMA muszą być kolejkowane
 - ▶ transfer można zainicjować, jeśli DMA nie jest zajęte
 - ▶ jeśli DMA jest zajęte, wstawiamy żądanie do kolejki
- ▶ Jeśli DMA jest wolne, aktywujemy linię CS i inicjujemy transfer DMA

Inicjowanie transferu DMA

- ▶ Ustawiamy odpowiednio linię A0
- ▶ Konfigurujemy
 - ▶ dokąd mają być przesyłane dane – rejestr `PAR`
 - ▶ skąd mają być kopiowane – rejestr `MOAR`
 - ▶ liczbę bajtów do przesłania – rejestr `NDTR`

```
DMA1_Stream5->PAR = (uint32_t)&SPI3->DR;
```

```
DMA1_Stream5->MOAR = ...;
```

```
DMA1_Stream5->NDTR = ...;
```

Inicjowanie transferu DMA, cd.

- ▶ Konfigurujemy parametry transferu
 - ▶ w rejestrze **CR** musimy ustawić
 - ▶ nr kanału – bity **CHSEL[3:0]**
 - ▶ kierunek przesyłania danych – bity **DIR[1:0]**
 - ▶ przerwanie po zakończeniu transferu – bit **TCIE**
 - ▶ w rejestrze **CR** możemy opcjonalnie ustawić
 - ▶ priorytet – bity **PL[1:0]**
 - ▶ zwiększanie adresu pamięci po każdym odczycie – bit **MINC**
 - ▶ rozmiar dostępu do pamięci – bity **MSIZE[1:0]**
 - ▶ rozmiar paczki – bity **MBURST[1:0]**
 - ▶ w rejestrze **FCR** możemy
 - ▶ włączyć FIFO – bit **DMDIS**
 - ▶ ustawić próg FIFO – bity **FTH[1:0]**

```
DMA1_Stream5->CR = DMA_SxCR_PL_1 |  
                    DMA_SxCR_DIR_0 |  
                    DMA_SxCR_TCIE | ...;
```

```
DMA1_Stream5->FCR = ...;
```

- ▶ Startujemy transfer

```
DMA1_Stream5->CR |= DMA_SxCR_EN;
```

Obsługa zakończenia transferu DMA i transmisji SPI

- ▶ Zakończenie transferu DMA jest sygnalizowane za pomocą przerwania: ustawiany jest bit `TCIF5` w rejestrze `DMA1->HISR`

```
void DMA1_Stream5_IRQHandler() {  
    uint32_t isr = DMA1->HISR;  
    if (isr & DMA_HISR_TCIF5) {  
        ...  
    }  
}
```

- ▶ W procedurze obsługi przerwania zerujemy znacznik zdarzenia `DMA1->HIFCR = DMA_HIFCR CTCIF5;`
- ▶ Zakończenie transferu DMA nie oznacza jednak zakończenia transmisji SPI
 - ▶ czekamy na ustawienie bitu `TXE` w rejestrze `SPI3->SR`
 - ▶ czekamy na wyzerowanie bitu `BSY` w rejestrze `SPI3->SR`
- ▶ Po zakończeniu transmisji SPI
 - ▶ jeśli kolejka nie jest pusta, inicjujemy następny transfer DMA
 - ▶ jeśli kolejka jest pusta, dezaktywujemy linię CS

Klawiatura matrycowa

- ▶ Gdy mamy do obsłużenia wiele klawiszy, to możemy oczywiście każdy podłączyć do innego wejścia mikrokontrolera
- ▶ Przy dużej liczbie klawiszy zabraknie portów w mikrokontrolerze
- ▶ Dużo efektywniejszym sposobem jest połączenie klawiszy w matrycę
- ▶ Tak skonstruowana jest np. klawiatura w PC

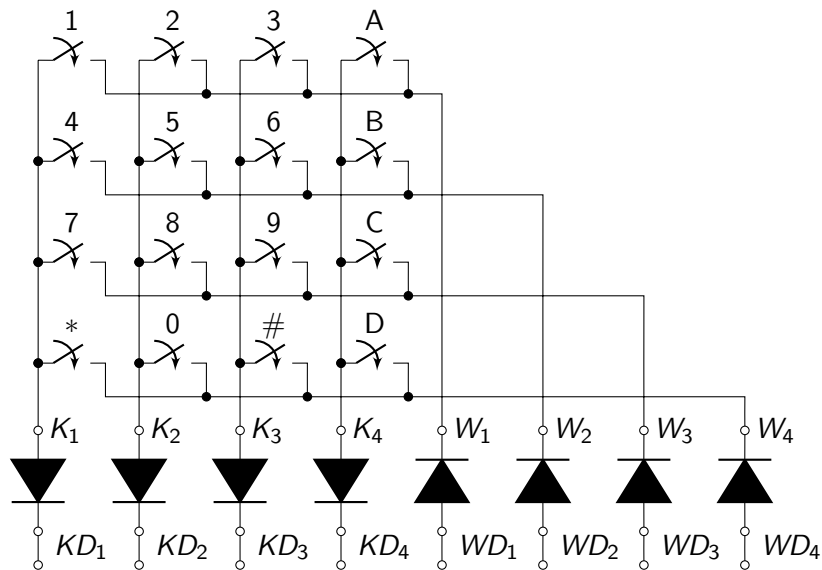
Klawiatura matrycowa 16-klawiszowa

- ▶ Bardzo popularnym typem klawiatury matrycowej jest klawiatura 4×4

- ▶ 16 klawiszy ułożonych w 4 wiersze i 4 kolumny
- ▶ Można spotkać np. w bankomatach, czytnikach kodów otwierających drzwi (domofony) itp.

Schemat modułu klawiatury 4 × 4

Moduł klawiatury 4×4

- ▶ Naciśnięcie klawisza zwiiera linię wiersza z linią kolumny
- ▶ W mikrokontrolerze potrzebujemy po jednym wyprowadzeniu na każdy wiersz i na każdą kolumnę
- ▶ Zauważmy, że przy wciskaniu więcej niż jednego klawisza pewne kombinacje wciśniętych klawiszy są nierozróżnialne – proszę podać przykład
- ▶ Można wymyślić wiele algorytmów obsługi takiej klawiatury
- ▶ Na kolejnych slajdach przedstawiamy naszą propozycję

Moduł klawiatury 4×4 , cd.

- ▶ Do kolumn można się podpiąć
 - ▶ bezpośrednio, odpowiednio do pinów K_1 do K_4
 - ▶ przez diody, odpowiednio do pinów KD_1 do KD_4
- ▶ Do wierszy można się podpiąć
 - ▶ bezpośrednio, odpowiednio do pinów W_1 do W_4
 - ▶ przez diody, odpowiednio do pinów WD_1 do WD_4
- ▶ Piny KD_1 do KD_4 i WD_1 do WD_4 są zdublowane
- ▶ Dla ustalenia uwagi, będziemy korzystać
 - ▶ z pinów kolumn KD_1, KD_2, KD_3, KD_4 , które podłączymy odpowiednio do wyprowadzeń **PC0, PC1, PC2, PC3**
 - ▶ z pinów wierszy W_1, W_2, W_3, W_4 , które podłączymy odpowiednio do wyprowadzeń **PC6, PC7, PC8, PC9**
 - ▶ Dlaczego tak?

Algorytm inicjowania klawiatury 4×4

- ▶ Skonfiguruj **TIMx**, aby zgłaszał przerwanie w regularnych odstępach czasu, np. co 10 ms, ale nie włączaj licznika
- ▶ Ustaw stan niski na wyprowadzeniach kolumn
- ▶ Skonfiguruj wyprowadzenia kolumn jako wyjścia przeciwsojne bez rezystorów podciągających
- ▶ Skonfiguruj wyprowadzenia wierszy jako wejścia z rezystorami podciągającymi, zgłaszające przerwanie przy zboczu opadającym
- ▶ Wyzeruj znaczniki przerwania wierszy – przez wpisanie jedynek do odpowiedniego rejestru
- ▶ Uaktywnij przerwanie wierszy w układzie **NVIC**
- ▶ Kolejność inicjowania jest istotna

Algorytm obsługi klawiatury 4×4

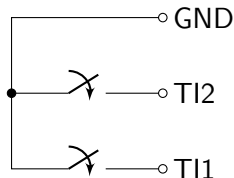
- ▶ W procedurze obsługi przerwania **EXTI**
 - ▶ dezaktywuj przerwanie wierszy w układzie **EXTI**
 - ▶ wyzeruj znaczniki przerwania wierszy w układzie **EXTI** – przez wpisanie jedynek do odpowiedniego rejestru
 - ▶ ustaw stan wysoki na liniach kolumn
 - ▶ wyzeruj rejestr **CNT** licznika
 - ▶ uruchom licznik **TIMx**
- ▶ W procedurze obsługi przerwania **TIMx**
 - ▶ wyzeruj znacznik przerwania **TIMx** – przez wpisanie zera do odpowiedniego rejestru
 - ▶ skanuj stan klawiatury
 - ▶ jeśli nic nie jest wciśnięte
 - ▶ zatrzymaj licznik
 - ▶ ustaw stan niski na liniach kolumn
 - ▶ wyzeruj znaczniki przerwania wierszy w układzie **EXTI** – przez wpisanie jedynek do odpowiedniego rejestru
 - ▶ aktywuj przerwanie wierszy w układzie **EXTI**

Algorytm skanowania klawiatury 4×4

- ▶ Dla każdej kolumny
 - ▶ ustaw stan niski na wyprowadzeniu tej kolumny
 - ▶ wczytaj stan wierszy – **tu jest haczyk**
 - ▶ ustaw stan wysoki na wyprowadzeniu tej kolumny
 - ▶ decyduj, który klawisz w tej kolumnie należy uznać za wciśnięty i czy jest to przytrzymanie
 - ▶ umieść informację o wciśniętym klawiszu w kolejce zdarzeń do obsłużenia

Enkoder obrotowy

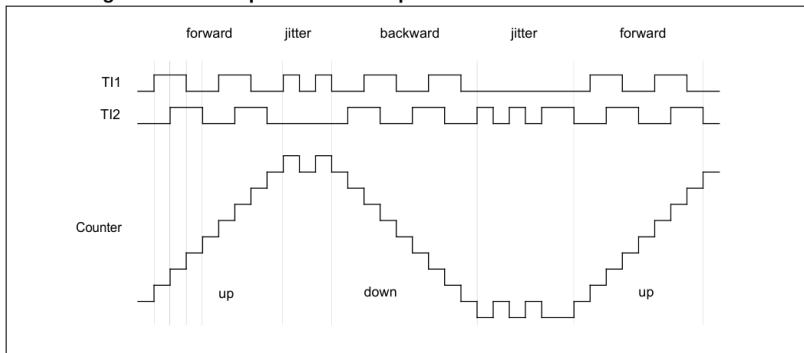
- ▶ Bardzo popularnym elementem sterującym jest enkoder

- ▶ Może być mechaniczny lub optyczny
- ▶ Znajduje zastosowanie do regulacji siły głosu (zamiast klasycznego potencjometru), do wyboru pozycji z menu, ustawiania czasu itp.

Zasada pracy enkodera obrotowego

Figure 121. Example of counter operation in encoder interface mode

Źródło: RM0383 – Reference manual, STM32F411xC/E advanced ARM-based 32-bit MCUs

Moduł enkodera

▶ Widok złącza, patrząc od góry

- GND – masa
- NC – niepodłączony
- TI2 – styk 2
- NC – niepodłączony
- TI1 – styk 1

Obsługa enkodera w STM32

- ▶ Liczniki w STM32 mają trzy tryby pracy przeznaczone do obsługi enkoderów
- ▶ Wykorzystamy licznik `TIM3`
- ▶ Styk T1y podłączymy do wejścia `TIM3_CHy` licznika
- ▶ Jako `TIM3_CH1` użyjemy wejścia `PB4` mikrokontrolera, a jako `TIM3_CH2` – `PB5`
- ▶ Do `PB4` i `PB5` podłączone są odpowiednio przyciski „w prawo” i „do góry” dżojstika – pozwala to na zaobserwowanie, jak zbrocza na tych wejściach wpływają na wartość licznika

Przykład konfiguracji enkodera (1)

- ▶ Kolejność włączania sygnałów zegarowych może być istotna – dlaczego?

```
RCC->APB1ENR |= RCC_APB1ENR_TIM3EN;
```

```
RCC->AHB1ENR |= RCC_AHB1ENR_GPIOBEN;
```

- ▶ Zaczynaj od skonfigurowania licznika

```
TIM3->CR1 = TIM_CR1_URS;
```

- ▶ Ustaw tryb 3 obsługi enkodera: licznik zlicza w górę i w dół przy zboczach na obu wejściach, zależnie od poziomu na drugim wejściu

```
TIM3->SMCR = TIM_SMCR_SMS_1 | TIM_SMCR_SMS_0;
```

Przykład konfiguracji enkodera (2)

- ▶ W rejestrze `TIMx->CCMR1` konfiguruje się wejścia i wyjścia kanałów 1 i 2 licznika `x`
 - ▶ bit `CC1S_0` ustawia `TIMx_CH1` jako wejście sygnału TI1
 - ▶ bit `CC2S_0` ustawia `TIMx_CH2` jako wejście sygnału TI2
 - ▶ bity `ICyF` włączają filtr cyfrowy dla sygnałów TIy, likwidujący przypadkowe zliczenia

```
TIM3->CCMR1 = TIM_CCMR1_CC1S_0 | TIM_CCMR1_CC2S_0 |  
              TIM_CCMR1_IC1F_0 | TIM_CCMR1_IC1F_1 |  
              TIM_CCMR1_IC2F_0 | TIM_CCMR1_IC2F_1;
```

Przykład konfiguracji enkodera (3)

- ▶ W rejestrze `TIMx->CCER` za pomocą bitu `CCyP` ustawia się kierunek zliczania kanału y licznika x
- ▶ Przy podłączeniach jak w tym przykładzie obracanie pokrętła w prawo zwiększa, a w lewo – zmniejsza wartość licznika
 - ▶ oba bity wyzerowane
`TIM3->CCER = 0;`
 - ▶ ten sam efekt uzyskuje się, ustawiając oba bity
`TIM3->CCER = TIM_CCER_CC1P | TIM_CCER_CC2P;`
- ▶ Odwrócenie kierunku zliczania (obracanie w prawo zmniejsza, a w lewo – zwiększa wartość licznika) można uzyskać
 - ▶ odwracając kierunek zliczania wejścia TI1
`TIM3->CCER = TIM_CCER_CC1P;`
 - ▶ albo odwracając kierunek zliczania wejścia TI2
`TIM3->CCER = TIM_CCER_CC2P;`

Przykład konfiguracji enkodera (4)

- ▶ Ustawienie preskalera wydaje się być istotne

```
TIM3->PSC = 0;
```

- ▶ Ustaw maksymalną wartość, po doliczeniu do której licznik się przekręci, np. liczbę zliczeń przy pełnym obrocie pomniejszoną o jeden

```
TIM3->ARR = 95;
```

```
TIM3->EGR = TIM_EGR_UG;
```

- ▶ Przypominamy, że ustawianie bitu **UG** w rejestrze **TIMx->EGR** wpływa na wartość rejestru **TIMx->CNT**
- ▶ W trybie obsługi enkodera bit **DIR** w rejestrze **TIMx->CR1** jest ustawiany sprzętowo, zależnie od aktualnego kierunku zliczania

Przykład konfiguracji enkodera (5)

- ▶ Skonfiguruj wejścia licznika, funkcja alternatywna 2

```
GPIOafConfigure(GPIOB, 4, GPIO_0Type_PP,  
                GPIO_Low_Speed, GPIO_PuPd_UP,  
                GPIO_AF_TIM3);  
GPIOafConfigure(GPIOB, 5, GPIO_0Type_PP,  
                GPIO_Low_Speed, GPIO_PuPd_UP,  
                GPIO_AF_TIM3);
```
- ▶ ponieważ są to wejścia, parametry `GPIO_0Type_PP` i `GPIO_Low_Speed` nie mają znaczenia
- ▶ w zestawie laboratoryjnym są zewnętrzne rezystory podciągające `PB4` i `PB5`, ale gdyby ich nie było, trzeba użyć wewnętrznych – parametr `GPIO_PuPd_UP`
- ▶ Konfigurowanie wejść powoduje wygenerowanie zboczy
- ▶ Włącz licznik dopiero po skonfigurowaniu wejść

```
TIM3->CR1 |= TIM_CR1_CEN;
```

Korzystanie z enkodera

- ▶ Można czytać wartość licznika – rejestr `TIMx->CNT`
- ▶ Działają przerwania związane ze zdarzeniami zgodności i uaktualnienia wartości licznika
- ▶ Można nakłonić DMA do regularnego kopiowania wartości licznika do bufora w pamięci
- ▶ Można skonfigurować przerwania `EXTI` na liniach enkodera

Przerwania na liniach enkodera

- ▶ Włącz taktowanie układu `SYSCFG` w rejestrze `RCC->APB2ENR`
- ▶ Skonfiguruj przerwania za pomocą funkcji `GPIOinConfigure` z parametrami `GPIO_PuPd_NOPULL`, `EXTI_Mode_Interrupt`, `EXTI_Trigger_Rising_Falling`, ale **przed** wywołaniem funkcji `GPIOafConfigure`
- ▶ Skasuj znaczniki przerw w rejestrze `EXTI->PR`
- ▶ Jeśli potrzebujesz, skonfiguruj priorytet przerw
- ▶ Włącz przerwania w układzie `NVIC` za pomocą funkcji `NVIC_EnableIRQ`
- ▶ W procedurze obsługi przerwania, jeśli jest to przerwanie enkodera (sprawdź wartość `EXTI->IMR & EXTI->PR`)
 - ▶ skasuj znacznik przerwania w rejestrze `EXTI->PR`
 - ▶ odczytaj wartość licznika `TIMx->CNT`

Uwagi końcowe

- ▶ Obsługa interfejsu użytkownika
 - ▶ jest czasochłonna (zwłaszcza LCD)
 - ▶ nie jest krytyczna czasowo
- ▶ W procedurach obsługi przerwania nie należy wykonywać czasochłonnych czynności
- ▶ Czynności czasochłonne i mało krytyczne czasowo należy umieszczać w procedurach przerwania o niskim priorytecie wyłączenia albo wręcz poza procedurami przerwania w głównej pętli programu
- ▶ Należy zadbać o synchronizację dostępu do struktur danych modyfikowanych w procedurach działających z różnymi priorytetami wyłączenia